

TABOR

Leto: IV.

Maribor, sreda 16. maja 1923.

Številka: 109

Kdo ogroža mir?

Znani češki politik Vaclav Klofáč je objavil v četrtkovi številki »Českeho Slova« zanimive opazke k nekaterim akcijam boljševikov in avtonomistov pod naslovom »Kdo števna Slovensku a v Podkarpatské Rusi«. (Kdo hujska na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji). Ker se vsebina Klofáčevega članka tiče tako Češkoslovaške kakor Jugoslavije, prinašamo v naslednjem prevodu Klofáčevih izjavjanj:

Ravnokar čitam zanimivo knjigo — piše V. Klofáč. — Imenuje se »Der Tote auf Madeira« in je izšla nedavno v Münchenu. V nji je podrobno opisano vse, kaj in zakaj je delal ekscesar Karel, da bi si bil znova priboril prestol; trditve so dokazane z dokumenti. Pomen te obsežne knjige je tem večji, ker je njen avtor zadnji politični tajnik ekscesarja Karla — v dobi njegovega bivanja v Švici, baron Karel Werkmann.

Treba bo, da kdo pretrese razne podrobnosti v tej knjigi. Zlasti bi bilo dobro, če bi se objavila imena francoskih in angleških, prav posebno pa še francoskih politikov, s katerimi je bil Karel v posrednih ali neposrednih stikih, kajti treba si bo zapomniti one senatorje — očitvidno rojaliste — ki so Karla vzpodbujali k njegovim madžarskim pustolovstvom, češ, naj si le izbere pravi trenutek, antanta ne bo storila ničesar, če jo postavi pred — gotova dejstva.

Nedvomno je zanimivo izvedeti iz te knjige, kakšno stališče je zavzemal Vatikan in kdo vse je bil s Karlom v stikih, dokler je Karel bival v Prangisu. Izvemo tudi o zaupnih poročilih iz naše republike, zlasti o tem, v kakem stanju se nahaja — armada.

Če kateri demokrat in republikanec še ne razume, zakaj moramo imeti dobro in močno armado, naj prebere Werkmannovo knjigo, ki je prava zgodovina habsburške protirevolucije in stalnih zarot proti naši državi in proti Jugoslaviji.

Danes nas najbolj zanima Horthy in znanji predstavitelj madžarske vlade, grof Bethlen. Ako sedaj Bethlen nastopa kot miroljuben politik, nas mora Werkmannova knjiga prepričati, da je zgolj dober komendijant. Nosi masko, kakor jo nosijo drugi madžarski fanatiki, čijih geslo se glasi: ne govori resnice!

Admiral Horthy je bil izvoljen za državnega upravitelja 16. marca 1920. Teden dni pred izvolitvijo, ko je bilo že gotovo, da bo on izvoljen (glej str. 144), je poslal v Švico na Karlov »dvor« ritmojstra Bela pl. Revhegyi. Ta se je mudil v Prangisu od 22.—24. aprila. Prišel mu je naznanit vso udanost admirala in armade. Nato je bivšemu cesarju predložil poverjena mu navodila, tičočna se političnega in vojaškega položaja Madžarske in mu naznanil, da bo Horthy izvoljen za državnega upravitelja, pa bo mogel njemu (ekskralju in ekscesarju) priboriti vse trenutno izgubljene pravice. V sedanjem položaju pa bi bila Karlova vrnitev zelo nesrečna in za državo in za kralja, ker mir še ni sklenjen, a narodna armada je premalo konsolidirana, da bi se bila mogla uspešno boriti s tujimi armadami. Položaj pa se bo nedvomno izboljšal. Horthy ima načrt, izzivati v sosednih državah zarote in vstaje ter jim prilivati olja. Kralj pa naj naveže stike z Italijo...

Nadalje beremo, da je imel Karel popolno zaupanje v Horthyja. Da bi ne bili v dvomih, kaj je poročal Horthyjev odposlanec in kako si je predstavljal delo na Slovaškem, čitamo na str. 145., da kralju ni ugajal načrt o zaneti boljševiške revolucije v sosednih državah, predvsem na Slovaškem. Karel je bil ba je že leta 1917 nasprotnik podobnega programa, ki ga je izdelalo nemško armadno poveljstvo, hotelo zrevolucionirati ru-

„Stanković“ v Mariboru.

Ogromna udeležba pri sprejemu na kolodvoru. — Navdušene ovacije beograjskim pevcem. — Popoln uspeh »Stankovića« v Celju.

Maribor, 15. maja. Že pred dvanajsto uro je nenavadno oživela Aleksandrova cesta: velike ljudske množice so hitele na kolodvor, da pozdravijo »Stankovića«. Ob dvanajsti uri je bil kolodvor natlačeno poln. Udeležbo lahko cenimo na več tisoč ljudi. Razen drugega občinstva iz vseh slojev mariborskega prebivalstva so prihiteli tudi šolski otroci, na peronu so bili zbrani zastopniki oblasti, uradov in šol, člani oficirskega zbora, članice Slov. ženskega društva, zastopniki Sokolstva, akcijska četa Orjune itd. Ko je ob 12.20 privozil vlak na postajo, je zaigrala vojaška godba in špalir šolskih otrok je s trobojnimi banderami pozdravljala prihod željnjo pričakovanih gostov. Iz občinstva so zadoneli burni živijo-klic, ki niso hoteli utihniti, dokler niso bili vsi gostje zunaj. Nato je pozdravil »Stankovićevo« družino mestni župan g. Grčar in v izbranih besedah očrtal pomen tega obiska v nacionalnem in kulturnem oziru. Za njim je govoril imenom državne oblasti namestnik velikega župana gosp. dr. Pfeifer, nakar je izrekel dobrodošlico v imenu tukajšnjih kulturnih društev predsednik »Glasbene Matice« sodni svetnik g. Dev. Odgovoril je v vznešenih besedah pevodovja g. Binički, ki je posebno naglašal potrebo kulturnih stikov; politično ujedinjenje je pač izvršeno, treba pa je, da se ujedini tudi duhovno, kulturno. Nato so gostje zapustili postajo. Pred kolodvorom jih je čakal dolg špalir občinstva, ki je goste burno pozdravljalo. Zal da se je ob razhodu vtila ploha, ki je nekoliko pokva-

nila končni efekt te zares veličastne manifestacije jugoslov. jedinstva.

Kolikor bo dopuščalo vreme, si bodo gostje točno po določenem programu ogledali mesto. Ob 20. uri se začne v Götzovi dvorani koncert. Za koncert vlada v mestu zelo živahno zanimanje. Prihod »Stankovića« je poživel in znatno ojačil pristréne odnošaje, ki vežejo našo severno mejo s kraljevim Beogradom.

Celje, 15. maja. (Izv.) Kakor v Ljubljani, je doživelo srbsko pevsko društvo »Stankovića« tudi v Celju krasen sprejem. Že mnogo pred prihodom vlaka, se je zbralo večtisočglava množica pred kolodvorom. Vse mesto je bilo v zastavah. Točno ob pol 15. uri je privozil vlak z milimi gosti. Na peronu je svirala godba. Občinstvo je došlo posipalo s cvetjem, pevski zbor pa jim je zapel v pozdrav »Jas sem Slovan«. V imenu mesta je pozdravil goste župan dr. Hrašovec, za kar se mu je zahvalil pevodovja Binički. — Sprejema so se udeležili oficirski zbor, celjski Sokol, dijaki realke in gimnazije, in rudarske šole s profesorji, celjsko pevsko društvo z zastavo, zastopniki uradov, narodna in kulturna društva, Orel in mnogi invalidi. Ob 18. uri se je vršil v mestnem parku koncert železničarske godbe, na katerem se je razvilo živahno vrvenje in kramljanje z gosti. Zvečer se je vršil v mestnem gledališču koncert, ki je krasno uspel. Občinstvo je prirejalo pevcem viharne ovacije, ki so se od točke do točke stopnjevale. Jugoslovenska pesem je dokazala, da smo en narod, ki ga ne more ničesar več ločiti.

Seja narodne skupščine.

Napetost pred sejo. — Dr. Korošec referira. — Poročilo verifikacijskega odbora. — Davidovičev govor. — Klerikalci in muslimani podpirajo klerikalce.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Včerajšnje »Novosti« poročajo: Danes je dospel v Beograd dr. Korošec. Tekom dopoldneva je referiral v svojem klubu o Radičevih navodilih, popoldne pa je poročal o svojem razgovoru v Radičevem muslimanskem klubu. Tudi radikalni klub je imel danes sejo, na kateri je razpravljalo o poročilu verifikacijskega odbora. Večinsko poročilo je bilo soglasno sprejeto in bo klub to stališče zastopal tudi na jutrišnji seji narodne skupščine. O tem vprašanju so danes popoldne razpravljali tudi vsi ostali klubi. V vseh krogih vlada prepričanje, da bo jutrišnja seja zelo burna. Nekateri poslanci so mnenja, da bo demokratska obstrukcija povzročila zmešnjavo. Za jutrišnjo sejo vlada v vseh krogih veliko zanimanje, ker bo postopanje klerikalcev in muslimanov pokazalo, kake zveze vladajo med revizionističnim blokom in radikalcem po zadnjem sestanku radikalskih delegatov z Radičem.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Ob 9.40 je otvoril začasni predsednik narodne skupščine dr. Pellaš z napetostjo pričakovano današnjo sejo narodne skupščine, katere so se udeležili skoraj vsi poslanci razen Radičevcev polnoštevilno. Tajnik dr. Janjić je prečital zapisnik zadnje seje, ki je bil z glasovi radikalcev, klerikalcev in muslimanov sprejet. Demokratje in zemljoradniki so glasovali proti. Nato se je pričela razprava o poročilu verifi-

kacijskega odbora. Večinski poročevalec dr. Kojic je prečital svoje poročilo, nakar je podal dr. Pera Marković v imenu demokratskega kluba in Duja Dimitrijević v imenu zemljoradniškega kluba izjavo. Narodna skupščina je obe izjavi mirno poslušala, na kar je večinski poročevalec dr. Kojic branil svoje poročilo. Tekom debate je prišlo do spopada z demokratskim poslancem Dušanom Boškovićem, ki je dr. Kojicem predbacoval agitacijo z zlorabo kraljeve osebe. Med govorom dr. Kojice je bilo slišati pogoste medklice demokratov. V splošnem se je opazalo, da demokratje niso bili tako razboriti, kakor se je pričakovalo. Kot prvi govornik demokratov je nastopil Ljuba Davidović. Njegov govor so vsi mirno poslušali. Očital je vladi, da je s policijskim režimom nastopila proti demokratom ter da je v verifikacijskem odboru postopala nekorektno in protizakonito. Očital je nadalje opušcanje demokratskih uradnikov iz državne službe samo radi tega, ker so demokratski pristaši. Ob pol 13. uri je govoril še vedno Davidović. Radikalci so na očitke odgovarjali z medklici, dočim so bili klerikalci in muslimani zelo nervozni. Kot drugi govornik je bil prijavljen Svetozar Pribičević. Seja se popoldne še nadaljuje. Razen Pribičevića nastopijo še nekateri govorniki opozicije. V parlamentarnih krogih vlada mnenje, da bo seja trajala pozno v noč.

BORZA.

Curih, 15. maja. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 36.85, Beograd 5.75, London 25.65, Berlin 0.0127, Praga 16.48, Milan 27.—, Newyork 554.—, Dunaj 0.0078, žig. krone 0.007825, Budimpešta 0.10, Varšava 0.0116, Sofija 4.40.

Konferenca naše delegacije paritetne komisije.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Včeraj se je vršila konferenca naše delegacije paritetne komisije, katere sta se udeležila tudi ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić. Razpravljalo se je o reškem vprašanju ter o konzorciju,

sko armado — in tega mnenja je bil tudi v tem slučaju. Bil je proti zasnovani akciji tudi iz moralnih ozir, in ker je smatral, da so posledice boljševizma dolgotrajne, pa jih ne more odtehtati nikač trenuten uspeh.

V tej knjigi je tedaj javno priznano, kar ve danes skoraj že vsak otrok, da je nanreč stal za boljševiško propagando v Rusiji (l. 1917) nemški glavni stan. Pa tudi v Avstriji so delali v tem smislu.

Ko sem bil v oktobru l. 1918 povabljen na dvor h Karlu in ko me je on prosil samo to, da bi naj bila naša ločitev od Avstrije izvršena brez krvi, sem ga opozarjal na dejstvo, da so bili ruski ujetniki koncentrirani in da so jih posebej določeni častniki poučevali v boljševizmu, da bi potem v Rusiji pospeševali splošni nered in razkroj. Bilo je to dokazano dejstvo, izgleda pa, da res ni bilo Kariy znano.

Tudi v pismu, ki ga je poslal Karel Horthyju in v katerem mu zagotavlja svojo hvaležnost za izraz zvestobe in za vse informacije, beremo med drugim: »Le eno bi Vam hotel položiti na srce: izognite se resnim konfliktom s sosednimi državami.« — Karel si je hotel izbrati primeren trenutek, ko bi mu spori med posameznimi silami antante razvezali roke, vendar pa je skušal. — »dobro pretuh-tati vsako propagandno sredstvo, kajti zanetitev boljševizma v sosednih državah je dvorezni meč.«

Karel je bil na koncu naivna lutka v rokah svoje žene in enako najvni madžarskih in inozemskih šepetalec, zato pa je v svojim pustolovskim poskusom zaigral poslednjo možnost. Za nas je Werkmannovo na dokumente oprto priznanje zategadelj važno, ker nam dokazuje, da vse protidržavne akcije na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji inscenira, vodi in plačuje Budimpešta, zlasti pa je važno to, da je tudi komunistična propaganda v službi madžarske reakcije.

Werkmannova knjiga nam nudi vpogled za kulise zadnjih let. Demokracija in socializem se lahko od tega marsikaj naučita. Predvsem opreznosti in previdnosti! Zakaj Horthy še vedno vlada in še vedno dela, kar je delal pred tremi leti. Spreminja pač le maske na obrazu kot jih spreminja grof Bethlen. Uboji na slovaški meji in železniški atentati na Slovaškem opozarjajo ves svet, da ima srednjeevropski mir glavnege sovražnika v današnji reakcionarni Madžarski. Dokler tudi tu ne bo na krmilu demokracija, moramo vztrajati na straži!

Tako piše odlični češki politik in socialistični voditelj, ki gotovo ni militaristični hujskač in ki bo preje pomirjeval nego vzbujal strasti. Zal da ne moremo dobiti do rok Werkmannove knjige »Der Tote auf Madeira«. Bilo bi zanimivo podčrtati pred vso našo javnostjo one politike, osebe in struje na teritoriji Jugoslavije, ki so posredno ali neposredno podpirale restavracijsko politiko Habsburžanov. Nedvomno bi nam postalo marsikaj jasnejše kot nam je danes. Tako bi morebiti dobili zadnji dokaz o resničnosti dr. Gagliardovih trditvev o Radiču, in če bi bilo to izven vsakega dvoma, tedaj bi nam bilo popolnoma jasno, zakaj je Radič tako dolgo odlašal s priznanjem sedanje države: kje so vzroki, da ni vodil že l. 1919—1920 politike sporazuma. Upamo, da še dobimo navedeno knjigo; pa bomo enkrat pozneje povedali kaj več o tem.

Danes zvečer vsi h
koncertu „Stankovića“
v Götzovi dvorani!

Politične vesti.

* **Nadaljevanje niške konference.** Dne 20. tm. se vrši seja paritetne komisije med našo kraljevino in Bolgarijo. Razpravljalo se bo o vprašanju varnostnih pordredb na državni meji. To bo nadaljevanje niške konference.

* **Po podpisu solunske konvencije.** Atenski tisk prinaša komentarje k podpisu solunske konvencije, s katero je naša država dobila v solunskem pristanišču avtonomno cono. Atenski tisk izraža svoje zadovoljstvo in pravi, da bi se to lahko zgodilo že zdavnaj, če bi Grčija ne bila tako zaposlena z drugimi dogodki. Konvencija bo podlaga tesnemu sodelovanju dveh prijateljev in zaveznikov v duhu miru in ekonomskega napredka na Balkanu.

* **Prihod maršala Focha v Prago.** Včeraj je dospel v Prago maršal Foch. Vsi češki listi so izšli v slavnostni izdaji s Fochovo sliko na čelu. Obisk glavnega vojskovodje antantnih armad smatrajo Čehi za narodni praznik. Program maršalovega bivanja v Pragi je bil natančno določen. Pri slavnostih sodelujejo vse narodne organizacije. Značilno je, da maršala Focha pozdravljajo tudi socialisti.

* **Bolgarski komunisti v zadregi.** Sofijski dopisnik ruskega lista »Rulj« poroča, da je Stambolijski osnutek zakona proti komunistom izzval v vrstah bolgarske komunistične stranke velikansko paniko. Med bolgarskimi komunisti je namreč malo resničnih proletarcev, temveč pa je bogatih trgovcev, hišnih posestnikov, veleposestnikov itd. Osnutek zakona bo predložen prvi seji novega sobranja, v katerem ima Stambolijski štiri petinsko večino. Ze 23. tm. bo zakon sprejet. Pristašem III. internacionale ni prav nič prijetno pri srečanju, ko slišijo, da se bo sedaj uresničilo to, kar oni ponujajo drugim kot največjo dobroto. Toda Stambolijski ne dela nič drugega kakor delajo sovjetski mogotci v Rusiji. Razlika je samo ta, da on spoštuje voljo večine, manjšini pa daje možnost, da uresniči svoje težnje. Komune, ki bodo nastale po razlastitvi premoženja članov III. internacionale, bo upravljala kraljeva sovjetska uprava, v kateri bo zastopnik vlade, zastopnik občine in 3 zastopniki komune. Komunisti-posamezniki izgube vse dedne pravice, opravljali bodo delo, ki jim bo naloženo, a hrano bodo dobivali na nakaznice pri komuni. Zakon se tiče vsakega kraja, kjer živi najmanj 10 komunističnih volilcev. Politika je že začela ugotavljati njih imena in premoženjske razmere, česar so se pogumni boljševiki tako ustrašili, da v vsej paglici zapuščajo svoja bivališča.

* **Češkoslovaška in Madžarska.** Madžarska vlada je odklonila zahteve po zadovoljenju in odškodnini Češkoslovaške ra-

di znanih obmejnih incidentov, češ. da so češkoslovaške zahteve postavljene na enostranskih informacijah. Madžarska predlaga, naj bi vse dogodke še enkrat preiskala mešana komisija, katero naj bi vodil nevtralni predsednik.

* **Vstop Poljske v Malo antanto.** Povodom obiska maršala Focha v Varšavi in Pragi se zopet govori o možnosti, da bo stopila tudi Poljska v Malo antanto. Maršal Foch je izrecno priznal, da ima njegovo potovanje važen političen značaj. »Daily Mail« piše, da je Foch povabil Poljsko k vstopu v Malo antanto, s čimer bi bil nstvarjen čvrsti jez proti ruskemu boljševizmu in pangermaske-mu revanču.

* **Po lausanskem atentatu.** Zadnje vesti potrjujejo, da lausanski atentat na Vorovskega ni delo švicarskih fašistov, ampak dejanje osebnega maščevanja. Morilec Conrad je rojen Švicer, služboval pa je v ruski armadi kot častnik. Njegov oče in sorodnike so ruski boljševiki ubili. To ga je tako bolelo, da je sklenil maščevati se nad njihovimi reprezentanti v inozemstvu. Nepojasnjeno je, ali ne stoji za Conradijem kaka teroristična skupina ruskih monarhistov.

* **Socialistični kongres v Hamburgu.** Na Binkošti se vrši v Hamburgu kongres vseh evropskih socialističnih strank brez razlike struj, v katere so sicer razcepjene. Najavljeni so referati najodličnejših voditeljev socialističnega gibanja, med njimi Thomas, Shaw, Stauning, Adler, Hilferding, Vandervelde i. dr.

* **Anglija odgovarja Nemčiji.** Angleška nota kot odgovor na nemške predloge — ki je bila izročena nemškemu poslaniku v Londonu v nedeljo dopoldne — je pisana v ostrem tonu. Lord Curzon izjavlja v imenu britanske vlade razočaranje nad nemškimi ponudbami, ki so vzbudile zelo slab utis in so po tonu in vsebini daleč od tega, kar je angleška vlada pričakovala. Nemška reparacijska ponudba je nesprejemljiva, ker je svota znatno prenizka. V noti niso nadalje označene garancije, ampak se nahajajo na njihovem mestu nejasne in negotove obljube. Razočaranje je tem večje, ker nota nemške vlade ne kaže znamenj, da bi hotela Nemčija resno izvršiti prevzete obveznosti in sicer na način, ki bi dal čutili, da je Nemčija odkritosrečna in spravljava. — Lord Curzon predlaga, da naj Nemčija stavi novo noto, ki bi morala vsebovati natančnejše in izvedljivejše ponudbe. V tem slučaju bi angleška vlada rade volje ponudila svojo pomoč, da bi se poravnal spor, ki ogroža mednarodni mir.

Obiave.

§ **Mestni kino.** »Potapljač Caleb West« filmska drama v 4 dejanjih, zanimivi prizori iz morskih globlin se predvaja v terek, sredo in četrtek.

Dnevna kronika.

— **Vrnitev kraljice Marije v Beograd.** V pondeljek dopoldne se je vrnila v Beograd kraljica Marija s svojo materjo romunsko kraljico in z grško princezo Ireno. Romunska kraljica in princeza Irena ostaneta v Beogradu še nekoliko dni, nato pa se vrneta v Bukarešto.

— **Francoski general v Jugoslaviji.** V Beograd je dospel preko Bukarešte francoski general Le Rhoné, ki bo obiskal nekatera središča naše vojske, med njimi Zagreb, Sarajevo, Ljubljano, Niš in Skopje.

— **IV. kongres tiskarjev** se vrši na binkoštni pondeljek, dne 21. maja v Splitu. Kongresa se udeležijo zastopniki vseh tiskarskih združenj v naši državi.

— **Velika veselica »Jadranske Straže« v Ljubljani.** Glavni odbor »Jadranske Straže« za Slovenijo v Ljubljani priredi dne 10. junija tl. svojo prvo veliko ljudsko veselico. Z ozirom na velepatritotični namen društva, ki je popolnoma nadstrankarsko in zasleduje izključno državne interese, se prosijo vsa društva, da opuste za nedeljo 10. junija vse event. projektirane prireditve, veselice in večje izlete, da se prepreči kolizija, ki bi lahko škodovala tej domoljubni prireditvi. Obenem se sporoča, da bodo članice društva prihodnje dni nabirale darove za srečolov rečene prireditve in je domoljubna javnost naprosena, da daruje po svojih močeh v priloge društva, ki si je stavilo plemenito nalogo, buditi zanimanje in interes za oživanje in eksploatacijo našega morja. Nabiralne pole bodo numerirane in opremljene s pečatom in podpisu odbora, da se tako izogne vsaki ev. zlorabi s strani neupravičenih nabiralec.

— **Kdo je umorjenec?** Okrajno sodišče v Šoštanj piše: Dne 13. aprila tl. je bilo v Ločah pri St. Andražu, sodni okraj Šoštanj, najdeno v gozdu truplo najbrže nekaj dni popreje tamkaj umorjene moške osebe, stare okrog 60 let, velike in suhe postave, s plešo od temena do čela, sicer pa že deloma osivelih las, nad levim očesom za lečnik veliki izrastek. Pri sebi ni imel nikakih listin in se njegova identiteta dosedaj ni mogla dognati. Vsi občinski uradi se vsled tega naprošajo za naznanilo, če se pogreša kaka taka oseba, katere ime naj se pomaga po možnosti izslediti, vsi drugi listi pa, da to notico ponatisnejo. Ime pogrešanega s popisom njegove osebe naj se sporoči okrajnemu sodišču v Šoštanju, kjer se lahko upogleda tudi njegova slika.

— **Paskijevič priznal svoje dejanje.** Senzacionalni umor v zagrebški okolici, ki ga je izvršil od sodobnega poblepa po denarju okuženi gimnazijec Paskijevič, zaposluje zagrebške liste bolj nego katerakoli politična senzacija. V zvezi z včerajšnjim poročilom naj navedemo, da je

Paskijevič hotel storiti samomor, pa so ga v zadnjem trenutku rešili. Mladi morilec je priznal svoje dejanje, a le deloma in z mnogimi protislovji. Reška policija se je pokazala napram našim oblastim zelo velikodušno. Vzlic določbam, da se mora zločinca najprej izročiti domačemu tribunalu in šele potem inozemskemu sodišču, bo Paskijevič že danes ali jutri izročen našim oblastim, ki ga bodo takoj spravile v Zagreb. Aretiran je bil tudi Paskijevičev prijatelj, reški gimnazijec Ivan Lončarič. Splošno prevladuje mnenje, da Paskijevič zelo laže in da noče izdati svojih sokrivcev. Njegovo sodelovanje pri umoru pa je izven vsakega dvoma.

— **Maršal Foch v Pragi.** V pondeljek zjutraj se je Praga pripravljala na sprejem slavnega vojskovodje francoske armade, maršala Focha. Njegov prihod v Prago pomeni za Čeha pravi narodni praznik, kajti zmaga francoskega orožja v svetovni vojni je tudi Čeha rešila izpod tujega jarma, ki jih je tlačil dolga tristoletja. Že v ranih jutranjih urah je občinstvo napolnilo trg pred Wilsonovim kolodvorom. Društva, korporacije, Sokoli itd. so skupno z vojaštvom tvorili po ulicah špalir. Na kolodvoru je bil postavljen sprejemni salon. Ob 8.45 je privozil posebni vlak, s katerim potuje maršal Foch po srednji Evropi. Med sviranjem godbe in navdušenim pozdravljanjem množic je izstopil maršal Foch, nakar se je vršil uradni sprejem v salonu ob navzočnosti najodličnejših mož českega naroda. Po končanem sprejemu je krenil sprevod po mestu na Praški grad, kjer je pripravljeno stanovanje za visokega gosta in njegovo spremstvo.

— **Potres v Šibeniku.** Iz Šibenika poročajo, da že krog šest dni občutijo v tamošnji okolici zljaj močnejše, zdaj slabejše potresne sunke. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje. Večinoma prenočujejo v strahu pred porušenjem mesta na prostem. Mnogi so iz strahu celo zboleli, nekateri pa so že napravili oporoke. Strah je še povečala vest, da je pred par leti nek stariček preprokaval, da bo Šibenik zginil z zemljskega površja, da o njem ne ostane niti sled. Lahkoverne ženske seveda pripisujejo temu prorokovanju vso resnost in širijo vznemirjajoče vesti po mestu in okolici. Najbolj se je občutil potres na otoku Zlarjnu, nadalje v Tijesnom in Vodicah. Škode doslej potres ni povzročil.

— **Narščanje brezposelnosti na Dunaju.** Pri zadnjem štetju brezposelnih na Dunaju, dne 5. maja, se je izkazalo, da je število brezposelnih zopet naraslo za 4084.

— **Uvedba gregorijanskega koledarja v Rusiji.** Iz Moskve poročajo: Cerkveni koncilij je sklenil uvesti gregorijanski koledar.

Kultura in umetnost

† **Zvesti tovariš.** Muzikalna igra v dveh dejanjih. Uglasbil E. Kálmán. Kálmán se šteje k priznanim operetnim skladateljem, akoravno ne dosega muzikalnih vršin Lehárja, ki uživa svetovni ugled in čegar skladbe vsebujejo krepko izrazito osebno potezo ter so tudi v instrumentaciji spretno zasnovane. Pri Kálmánu, kot Madžaru, se izraža osobito nacionalni kolorit, akoravno tudi prav uspešno ljubimkuje s slogom dunajske operete, prvsem zadnje dobe. Kaer pa zgoraj imenovano delo posebno otkuje, je njena lepa, rekel bi, tragična vsebina. Avtor »am radi tega svoje delo ne naziva kot opereto, temveč ekot muzikalni igra-kaz«, ki nas v marsičem spominja na dogodke iz svetovne vojne. Dejanje se vrši v dobi končane avstr.-ital. vojske (lela 1859) v neki gornjeavstrijski vasi. Ondotna grajščakinja pričakuje s svojo hčerko Marleno vrnitev edinega sina, Franca. Marlena je zaročena z okrajnim komisarjem Martinom, s katerim se hoče poročiti po prihodu brata. Istotako pričakuje tudi kmet-sosed Vitus, s svojo hčerko Valburgo, vrnitev brata Ksaverija. Z drugimi prišleci se vrne pač Ksaverij, medtem ko Franca ni od nikoder. Mesto njega pa se javi njegov vojni tovariš Alvin, katerega smatrajo vsi za pričakovane Franca. Prav spretno igra odslej vlogo Franca napram materi-grajščakinji in Marleni. Samo župnik spozna v njem tujca in Alvia je primuman pripoznati mistifikacijo, Marlena, ki

se je medtem zaljubila v svojega dozdevnega brata, zapusti paročenca Martina, ter se končno zaroči z Alvinom, ki je imel prvotno le namen, prinesiti poročilo in zadnje pozdrave umrlega Franca. — Glavno vlogo Marlene je podala gdč. Šuštarjeva prav simpatično, naravno in ljubko. Grajščakinja, ki živi le v skrbi za svoja dva otroka, je imela svojo zastopnico v gdč. Šturmovi. Martina je igral g. Roško, ki je še novinec na gledališkem odru in čigar inače hvaležna vloga ni prišla radi tega do veljave. Njegova pozitivna stran je sedaj njegov glasovni material, katerega bo treba šolati. Alvin, huzarski oficir, je bil g. Janko, ki je bil topot glasovno, osobito v višini indisponiran, ki pa je inače v igralskem oziru svojo vlogo dobro rešil. Vrlo posrečen je bil kmet Vitus (g. Basberger), kakor tudi šegava oskrbnica Lenka (gdč. Petkova); obe vloge sta mnogo pripomogli k živahnemu poteku cele predstave. Isto velja tudi o Ksaveriju (g. Harastovič) ter njegovi nečakinji (gdč. Savinova), ki sta igrala s temperamentom in s humorjem. G. Rožanski je bil dostojanstven župnik. Ostale, manjše vloge, so bile zastopane po gdč. Kogejevi, Lubejevi ter g. Tovorniku, Čamerju in Košiču. Režija (gosp. Rasbergerja) je bila dobro pripravljena, kostumi so bili primerni. Muzikalni del je vodil g. kapelnik Vogrič. Obisk je bil srednji, in to pri sobotni premijeri kakor pri nedeljski reprizi. H. D.

† **Protisti oblikujočih umetnikov.** — Udruženje jugoslovenskih oblikujočih umetnikov (sekcija v Ljubljani) najostro-

je obsoja neukusne in neumetniške nove novčanice po Din. 1.000, katere je država dala v promet. Kakor je vsakomur znano, pridejo državni papirnati denar, poštne znamke in podobne tiskovine med vse sloje prebivalstva. Treba je zato, da so sredstvo za povzdigo ukusa med narodom, a zunaj države bi morale biti zrcalo in dokument naše narodne civilizacije. SUJOU najodločneje protestira proti načinu, kako se izvršujejo pri nas naročila novčanice, poštne znamke in sl. ter zahteva, da država vendar enkrat začne z rapisom pravih natečajev za taka dela, ker je prepričano, da bomo samo na ta način prišli do denarja, ki bo vkusen in ki nas bo predstavljal inozemstvu v dostojni obliki. — Za odbor: R. Jakopič, s. r., predsednik, S. Santel, s. r., tajnik.

† **Petrovič Peter - Ploha.** Vesela vaška igra v treh dejanjih. Ljubljana 1923. Zbirka »Oder« 4. zvezek. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Razni gledališki odri po deželi bodo z veseljem sprejeli novo izišlo Petrovičovo dramo Ploha, ki se je letos z velikim uspehom prizorila v ljubljanskem gledališču, pa je pripravna tudi za odre po deželi.

† **Ljubljanski Zvon** prinaša v svoji aprilovi številki sledečo vsebino: 1. Stan-ko Vurnik: Po zgodovinski razstavi slovenskega slikarstva, 2. Marija Kmetova: V mežu. (Dalje prih.) 3. Stano Kosovel: Podoknica. 4. Dr. Ivan Prijatelj: Poezije »Mlade Poljske«. (Konec prih.) 5. Iz beležnic Jos. Murna Aleksandrova: Legenda, Ko 2 jesen, Prosinec, Prišlec.

Zapuščena polja. Vse bil le blesk je. Pojenec. Ah, ve esence, tinkture. Seljska nedelja. Kot vetrec. Dekličja žalost. Gozd. 6. Soren Kierkegaard - Vojeslav Mole: Aforizmi. 7. Mirko Pretner: Odhajajoči. 8. Ivan Zorec: Ljubice tri. 9. Dr. Ivan Lah: Nazori o poklehu slovanstva. (Konec prih.) 10. Miran Jarc: Črni čarodeji. (Dalje prih.) 11. Književna poročila. Juš Kozak: Ivan Pregelj. O priliki njegovega dela »Plebanus Joannes« (Konec). — J. Kelemina: H. Ibsen-Vojeslav Mole: Gospa z morja. — Dr. Fr. Lešič: Prispevek k zgodovini slovensko-srbskih literarnih odnošajev. (Konec prih.) — Dr. Ferdo Kozak: Dr. J. V. Novak dr. A. Novak: Pehledne dejiny literatury česke. — Lucien Tesnière: U. Huber: L'occidentalismo d'Ivan Tourguénev. 12. Kronika: Ivo Zoran: Rapsodegovori. A. D. Salon »neodvisnih«. A. E. Glosa.

† **Nova Evropa.** Prejeli smo 14 številko »Nove Evrope«. Posvečena je vprašanju naših medicinskih fakultet in prinaša sledečo vsebino: Naši medicinski fakulteti (L); Dajte nam dovršene medicinare (dr. I. Herzog); O dovršenju Medicinskog Fakulteta v Zagrebu (dr. Fr. Smetanka); Pitanje ljubljanskega Medicinskog Fakulteta (Dr. A. Šerko); Anatomski Institut zagrebačkog Medicinskog Fakulteta (Dr. D. Perović). — Društveni predlog: Domaće škole (Dr. G. K.). Ekonomski pregled: Naše prilike oko osiguravanja (D. Vodvarška). Beloške.

Celjske vesti.

Akademija celjskega Sokola v mestnem gledališču v Celju dne 12. t. m. se je razvila v veliko manifestacijo za sokolsko idejo. Natlačeno polno gledališče je bilo naravnost očarano od eksaktnega izvajanja posameznih točk programa. Ženski in moški naraščaj so s posameznimi vajami uspešno tekmovali s svojimi doraslimi brati in sestrami, nad vse ljubek pa je bil nastop dece in ženskega naraščaja kot konjiči. Mestno gledališče zotovo še ni doživelo tako burnega aplauza in vzkliranja kakor ravno pri tej točki, ki se je morala ponoviti. Ves nastop celjskega Sokola je pokazal, kako smotreno goji telovadbo in kako živo zna vznujati v sredi vseh svojih članov veselje do živahnega društvenega delovanja. Zelo pohvalno je omeniti zlasti sestro Trdino, ki je dosegla tekmo svojega kratkega bivanja v Celju naravnost občudovanja vredni napredek med svojimi sestricami. Komorni kvartet in pevski krožek Komšija sta s svojimi izvajanji hvalevredno dopolnila program res lepega večera, katerega mora biti žal vsakomur, ki se ga ni udeležil.

Vojaški grobovi na celjskem mestnem gledališču so v precej lepem stanju. Da jih bo pa mogoče tudi v bodoče vzdrževati tako kakor smo dolžni to storiti spomenu padlih žrtev svetovne vojne, se je mestna občina obrnila do ministrstva za vere za primeren prispevek iz tozadnega devnega fonda.

Narodno gledališče

Repertoire:

Torek, 15. maja. Zaprto.
Sreda, 16. maja. Ubijač, C (kuponi).
Četrtek, 17. maja. Zvesti tovariš. B.
Petek, 18. maja. Zaprto.
Sobota, 19. maja: Faust, izv. gostovanja g. Balabana, (bariton) g. Sowilkega (tenor) g. Zathega (bas) članov ljubljanske opere.

—□—

Iz gled. pisarne. Radi koncerta »Stančevič« je gledališče v torek zaprto in se vprizori »Ubijač« v sredo 17. maja za ab. C in kupone.

»Ubijač«. V sredo 17. maja se vprizori zadnjikrat v sezoni znamenito dramo »Ubijač«. »Ubijač« je ena najsilnejših dramskih del, polno pretresljivih scen. Snov je zajeta iz nižjih slojev pariškega ljudstva, kovačev, zidarjev, kleparjev, šivilj, peric itd. Drama je razdeljena v šest slik, med katerimi omenimo posebno sedmo, osmo in deveto. Sedma slika: žganjarna. Tu vidimo kako se ljudje v beznici opajajo z alkoholom, kateri izmozga ljudi do nezavesti. V osmi sliki je ena najjačjih se nam odpre grozna scena v ubožno stanovanje, kjer umre v silnih kričih klepar Coupeau, ki je segel po drugi polovici žganja, dasi mu je zdravnik prepovedal vsako uživanje alkohola. Deveta slika se odigrava na cesti ob sneženem metēju. Tu se zgodita vsled ljubosumnosti dva umora, itd. V Parizu so igrali to dramo v kratkem razdobju preko tristo krat, na Angleškem pa preko petsto krat. Drama je danes svetovnoznana in se še vedno igra po vseh večjih in manjših odrih. V dramati nastopa preko 30 oseb. Predstava se vrši za ab. C (kuponi). Opozarjamo, da je že več prostorov na razpolago.

Gg. abonement. Uprava Narodnega gledališča nudi za sobotni predstavi »Fausta« (19. maja), vsem abonement tuk. gled. sledeče ugodnosti: Vsak abonement, ki se izkaže s tozadevno legitimacijo, dobi za sobotno predstavo »Fausta« (ostujejo člani ljubljanske opere) 4% popustka pri cenah. Gg. abonente, ki reflektirajo na ta popust, naj se javijo čimprej v gledališki pisarni oz. pri blagajni, ker pri večerni blagajni pred predstavo te ugodnosti ne pridejo več v poštev. Vsak abonement naj si po možnosti vsaj do petka že rezervira prostor.

Zanimivo gostovanje. Že danes opozarjamo na zanimivo gostovanje članov ljubljanske opere v soboto 19. t. m. pri predstavi »Faust«. Sodelovali bodo gosp. Balaban (bariton), g. Sowilski (tenor), g. Zatheg (bas). O teh odličnih gostih, ki so imeli pri zadnjem gostovanju izvanredno lep uspeh kot o predstavi sami bomo še poročali.

Mariborske vesti.

Maribor 15. maja 1923.

Na naslov okrajnega glavarstva v Mariboru.

(Varnostne razmere v mariborski okolici).

Z lepšimi spomladanskimi dnevi in nočmi so se pojavili v mariborski okolici zopet številni kalile nočnega miru, ki ne kratijo samo počitka potrebnim mirnim ljudem, ampak ogrožajo tudi osebo varnost posameznikov. Ob sobotah, zlasti pa še posebno ob nedeljah zvečer, ni miru do ranega jutra. Nedeljski izletniki se vračajo domov. In ker si taki zapoznelci navadno preveč privoščijo sladke kapljice, zato oznanjajo svojo pijanost povsod med potjo s strašnim kručanjem, med katerim se često oglašajo cvileči glas zastopnic nežnega spola, ki so tudi pregloboko pogledale v kupico. Pa to je še najmilejše. Pogosto pride med njimi vsled razgrete krvi tudi do preprirov in pretepyov in drugih incidentov. Tako je bilo v nedeljo večer okrog polnoči v Studencih pravo dirkanje in tako vpijaje, da so ljudje prestrašeni vstali iz postelj in šli gledat, kaj da je. Nekdo je tekel po ulicah in cestah ter vpil: Ogenj, ogenj! Ljudje pomagajte! Za njim so tekli drugi in ga podili. Pa je bil ogenj menda samo v njegovem želodcu, ker si je bil preveč naložil alkohola. Neka nemška družba je pobila ponoči nekega vojaka Hrvača na tla in ga do krvavega pretepla tako, da je siromak izjavil, češ v Srbiji ne postopajo lepo z vojaki Hrvači, a še gorše je pri nas v Sloveniji. — Pogosto se vračajo tudi skupine nemških družb, ki prepevajo iz zivalne in prepovedane pesmi ter hajlajo, da je veselje. Ob zavžitih kapljic jim zraste korajža in dajo med potjo duška svojim čuvstvom in navdušeni izzivalni pesmi, ali pa z zabavljanjem na Slovence in našo osovraženo jim državo. Seveda ni ob takih prilikah od nikoder kakega varnostnega organa. Prave straže občine sploh nimajo, a taki pojavi menda ne spadajo v področje žandarmerije. Največkrat so ti razgrajali iz mesta, ki čutijo in tudi vedo, da v okolici lahko počenjajo, kar hočejo, zlasti še ponoči. Potem pa gredo taki in podobni incidenti na rovaš okoličanov samih in postane okolica razvzmeta, da človek v njej ni varen življenja, kar ne dela časti ne okoličanom, ne našim oblastim. Zato pozivamo okrajno glavarstvo, da napravi z energično roko konec tem žalostnim in neznosnim razmeram. Ako ne more prisiliti občini, da bi same skrbele za mir in red po noči, naj stopi v stik z državno policijo, ali pa z vojaško oblastjo, da ti prevzemo vsaj ob sobotah, nedeljah in praznikih zvečer skrb v tem oziru. Če pa niti to ni mogoče, pa naj dobi žandarmerija v to potrebna navodila. Zakaj tako ne more iti več dalje. Sploh pa bi priporočali, da se začnejo odredbe glede pijančevanja izvajati z vso strogostjo. Toliko ljudem manjka vsakdanjega kruha, med tem ko drugi mečejo denar skozi okno. Naj se vsakega pijanega človeka ustavi in naj plača za svoje razmere visoko globo v obče socialne namene. Tistim gostilničarjem pa, ki dajo že očito vinjenim ljudem še pijače, naj se kratkoma za dalj časa gostilne zapro in pri ponovnih slučajih naj se jim vzame koncesija.

—□—

m »Straži« je očitno zelo neljubo, da so nekateri občinski svetniki napadli mesarje radi nezalisanega odiranja ljudstva. Še bolj neljubo pa ji je, da sedi med klerikalnimi občinskimi svetniki mesar Uršič, kar jih spravlja v neprijeten položaj. Če »potegnemo« z mesarji, se zamerijo vernim ovčicam, ki stokajo pod draginjo, če pa so z ljudstvom, se zamerijo mesarjem. In »Straža« je kratkoma zapisala, da je obč. svet. Uršič reagiral na napade. Res je napravil enkrat v čisti mesarski slovenščini neumesten medklic. Ko pa ga je župan vprašal, ali želi besedo, pa je g. Uršič v obrambo mesarjev na povelje od »spredaj« previdno — molčal.

m Kako podpiramo domače obrtnike. V izložbi nemškega fotografa »Makarita« je razstavljena povečana slika narodnega poslanca g. Žebota. Deset korakov dalje je atelje slovenskega fotografa Vlačiča = Brez komentarija.

m O mariborskih mesarjih smo prejeli iz občinstva sledeči dopis: Kakor čitamo, je v zadnji občinski seji padlo mnogo pikrih očitkov na račun naših mesarjev. Dovolite mi, da tudi jaz še nekaj dodam. Če je človek opazoval spomladansko dirko, se pač ni mogel več čuditi, zakaj je meso ravno pri mariborskih mesarjih najdražje. Vsi največji mariborski mesarji, ki imajo vpliv na mesne cene, si vzdržujejo dragocene dirkalne konje, avtomobile, mečejo tisočake, kakor da imajo papirnate dvajsetice. Sploh nastopajo, kakor kakšni srednjeveški fevdalci. Ne imeli bi gotovo nič proti temu, če bi ne vedeli, da je to iz ljudstva izmozgani denar. Na živinskem sejmu pokupijo ti mesarji, ki se bavijo tudi z izvozom na veliko, vse, kar pride na trg. Mali mesar, ki hoče biti pošten, sploh ne pride do besede, ker mu preostane k večjemu kaka stara, za klobasarja sposobna buša. Najboljše meso gre čez mejo, na domačem trgu pa cene od dne do dne naraščajo, dasi cena živini pada. Prišli smo že tako daleč, da si državni uradnik ali drugi nastavljenec niti v slučaju bolezni ne more kupiti mesa. Apel na mesarska srca, na njihovo vest — ki je nimajo —

ne vpijočega v puščavi. To je skrajni čas, da oblast poseže vmes in napravi red. Če je v Bosni, v Sarajevu, v najbolj ubožnih krajih meso po 12 D, zakaj stane potem pri nas, ki hočemo biti celo samostojni in neodvisni od ostalih bogatejših delov države, kar 25 in še več dinarjev? Gospodje klerikalci, ki se tako postavljate na svojo zmago ob volitvah in s svoje močjo, da grezite vsakomur, ki ne trobi v vaš rog, tu imate lepo priliko, da pokažete svojo moč! Saj so vsi mesarji v vaši stranki! Mesar Uršič je celo vaš občinski svetnik! Pokažite, kolikor vam je za ljudski blagor, katerega imate vedno polna usta! Sedaj, ko uživajte tudi vso naklonjenost »vsemogočnega« Pašičeve brade in sladke vladni kruhek, to ne bo težko izvesti. Mi čakamo! —

m K razglasu pokraj. uprave o posesti in nošenju orožja razglašajo kr. policijski komisarijat v Mariboru: Po razglasu Pokrajinske uprave za Slovenijo o posesti in nošenju orožja št. 185 z dne 3. maja tl. Ur. l. št. 44 1923, je posest in nošenje orožja (puške in revolverjev) osebam, ki še niso dovršile 30. leta svoje starosti, prepovedano; naj so te osebe tudi prijavile posest strelnega orožja, odnosno si pridobile dovolilo za tako posest ali za nošenje strelnega orožja. Vsled tega imajo oddati do 24. maja tl. med uradnim urami 8.—14. pri policijskem komisarijatu soba št. 3 vse izpod 30 let stare osebe svoje strelno orožje očne liste in dovolila. Osebam, omejenim v točki 1 pod črkami A do C navedenega razglašja, se bode po ugotovitvi orožja s posebno označenim orožnim listom, odnosno dovolilom, vrnilo; vsem drugim pa, ki so bili pri oddaji orožja v posesti veljavnih orožnih listov (dovolil), pri ukinjenju razglašja, odnosno ko dosežejo 30. leto svoje starosti, če za to posebej prosijo, utemeljenost in potrebo dokažejo in osebno jamčijo, da orožja ne bodo zlorabljali. Pred tem časom pa sme lastnik deponiranega orožja isto odstopiti ali prodati osebi, ki ima pravico za posest in nošenje orožja. S prestopniki tega razglašja in določil točke 4 razglašja Pokrajinske uprave se bode postopalo po zakonu.

m Nadaljevanje 7. redne seje občinskega sveta se vrši dne 18. maja tl. ob 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Nadaljevanje dnevnega reda 7. redne seje občinskega sveta. Gg. občinski svetovalec se vabijo k udeležbi.

m Ljudska knjižnica bo na Binkoštno nedeljo zaprta in si naj člani izposodijo knjige za praznike že v četrtek 17. tm. (od pol 17. do pol 19. ure).

m Člani Orjune, ki hočejo sodelovati v pevskem ali v dramatičnem odseku, naj se zglase danes v torek med 17. in 19. uro v tajništvo.

m Društvo kolesarjev in motociklistov »Perun« v Mariboru ima v četrtek dne 17. tm. redno sejo v običajnih prostorih. Dnevni program važen.

m Sreda 16. t. m. v Grajski kleti koncert polnoštevne železničarske godbe »Drava«. Začetek 20. uri. 965

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sodelujejo domači in tuji.

Sokolstvo.

o Lep uspeh Sokolske tombola. V nedeljo 6. tm. je bila v Ljutomeru na glavnem trgu tombola v prid zgradbi Sokolskega doma. Kakor čujemo, je dala prireditelj 20.000 Din. čistega, kar je vsekakor zelo časten uspeh!

o Statistika češkoslovaškega sokolstva. Statistični odbor ČOS je dovršil natančno statistiko češkoslovaškega sokolstva za leto 1921. V tem letu je štela ČOS 53 žup, 2976 društev, 259.198 članov, 108.703 članice, 86.406 naraščaja in 180.891 sokolske dece, skupno 634.498 članov Sokola. Glasom te statistike je vsaki 13,8 državljani član Sokola.

o Iz poljskega Sokolstva. Poljsko sokolstvo priredi dne 30. junija izlet v Tešinu. Za skupni nastop so izbrane vaje s kopjem, ki so bile pripravljene že leta 1910.

Pomladanska dirka.

3. Dan.

Zadnji dan letošnje pomladanske dirke dne 13. maja, je klub ne ravno ugodnemu vremenu privabil na dirkališče mnogo prijateljev tega sporta.

Pri dirki Leon na 2000 m je zmagal Filipičev »Autokrat« z 1:46,9, kateremu je sledila trdno za petami »Koketka« z 1:44,9, tretji je bil »Kriegsaxtel« z 1:50, četrta »Princ L.« z 1:51. Totalizator 10:15.

Pri nadomestni dirki je zmagal kot najhitrejši »Leon« pod vodstvom svojega posestnika Ed. Funka z 1:36; druga je bila »Jirka« z 1:32, tretja »Lisette« z 1:41,4. Totalizator 10:19.

Kot tretja točka je sledila dirka veščakov za častno darilo. Nastopilo je šest konkurentov. Prvo darilo je dobil gosp. Ed. Funk z »Jirko«, drugo ga. Silva Rosmanith z »Atečev«, tretje g. rielrid Rosmanith, z »Nalov«, četrto g. Jarkovič z »Janov«.

Pri amateurbandcapu je bil prvi »Napoleon«, z 1:40,4, druga »Koketka« z 1:42,9, tretji »Leon« z 1:44,3, četrta »Eunence« z 1:47. Totalizator 10:30.

Dirka dvoprežnikov je odpadla, ker sta bili samo dve prijavi. Častno darilo g. Rosmanitha je bilo pripoznano g. Filipiču, za zmago »Lisette« v nadomestni dirki drugega dirkalnega dne. Tudi tretji dan ni potekel brez kazni. Radi zadrževanja in nepokornosti na startu je bila naložena g. Mayeru ena, g. Filipiču dve globi. Rezultati so z ozirom na vsled dejstva premočena tla na dirkališču še zelo dobri.

Gospodarstvo.

g Oddaja barvanja železne konstrukcije mosta preko Tise pri Senti. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 20. maja tl. ofertalna licitacija glede oddaje barvanja železne konstrukcije mosta preko Tise pri Senti (površina okoli 14.700 kvadratnih metrov). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava signalnih naprav, strelodov, časovnih stikal za menjalni tok in induktorjev za kretniške čuvajnice. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 19. maja tl. ofertalna licitacija glede dobave 20 signalnih naprav, 12 strelodov, 12 časovnih stikal za menjalni tok in 12 induktorjev za kretniške čuvajnice. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava moke. V intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 25. maja tl. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 860.000 kg pšenične krušne moke (tipa 80%). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava steklenih plošč. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 25. maja tl. ofertalna licitacija glede dobave steklenih plošč. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava sodov in uteži. V pisarni »Srednja« v Kamniku se sklada dne 28. tl. ob 11. uri dopoldne direktna pogodba za dobavo 2000 komadov sodov za potovarje smodnika po 100 kg in 47 komadov naloženih utežev. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Izvoz Češkoslovaške je znašal glasom službenih podatkov v mesecu marcu 902 milijona čkon, torej za 28 milijonov čkon več, kakor v februarju. V prvem četrtletju je bilo izvoženega blaga iz Češkoslovaške v skupni vrednosti 2551 milijonov čkon. Glavno izvozno blago so les, premog, železo, sladkor, rude, volneno blago, steklo, kože, papir, konfekcije, stroji in proizvodi kemične industrije. Glavni kupci češkoslovaškega blaga so Nemčija, Avstrija, Anglija, Švica, Madžarska, Poljska, Zedinjene države, Italija, Romunija, Jugoslavija in Francija.

Brzobjavna poročila

Maršal Foch v Pragi.

Praga, 15. maja. (Izv.) Maršal Foch je danes v prisotnosti vojnega ministra in šefa generalnega štaba sprejet v avdijenci pri predsedniku češkoslovaške republike Masaryku. Pri tej priliki je maršal Foch izročil predsedniku Masaryku povabilo na obisk v Pariz. Predsednik Masaryk je povabilo sprejel ter izjavil, da bo še tekom letošnjega leta obiskal Pariz in francoskega predsednika Milleranda.

Angleško-ruski konflikt.

London, 14. maja. (Izv.) Odgovor sovjetske vlade na angleški ultimatum je danes došel v London. V poučenih krogih se govori, da odgovor ne ustreza vsem zahtevam angleške vlade. Glede nekaterih točk predlaga sovjetska vlada pogajanja. Kabinet se bo pod predstvom Lord Curzona bavil na jutrišnji seji z odgovorom.

London, 15. maja. (Izv.) »Evening Standard« poroča: Lord Curzon je včeraj zvečer sprejel ruski odgovor na angleški ultimatum. Popoldne se je sestel kabinet, ki je razpravljal o tem odgovoru. Kakor se doznava iz poučenih krogov, se v odgovoru ničesar ne omenja o prekinjenju

angleško ruskih odnošajev niti o odpovedi trgovinske pogodbe, kakor se je sprva zatrjevalo. Pač pa predlaga sovjetska vlada ponovno razpravo o celokupnih angleško-ruskih odnošajih. Sovjetska vlada je izdala Krasinu vsa potrebna pooblastila za nova pogajanja.

London, 15. maja. (Izv.) Včeraj se je vršilo na Trafalgar Square veliko zborovanje nezavisne stranke, na katerem se je protestiralo zoper ultimatum angleške vlade sovjetski Rusiji. Sprejeta je bila resolucija, v kateri zahtevajo, da se angleška nota prekliče ter skliče konferenca angleških in sovjetskih zastopnikov, na kateri naj se rešijo vsa sporna vprašanja. Nadalje zahteva stranka popolno priznanje sovjetske vlade.

Pogreb Vorovskega.

Lausanne, 15. maja. (Izv.) Truplo umorjenega sovjetskega delegata Vorovskega je bilo danes prepeljano na kolidvor. V imenu konference se je udeležil pogreba samo vodja turške delegacije Izmed-paša, ki je korakal na čelu sprevo. Truplo bo danes prepeljano v Berlin.

Položaj v Nemčiji.

Berlin, 15. maja. (Izv.) Za včeraj napovedana seja kabineta je bila zopet odgodena. Po včerajšnji seji državnega zbora so se posamezne frakcije bavile s položajem, ki je nastal vsled odklonilnih odgovorov zaveznikov. Sicer ni prišlo nikjer do definitivnih sklepov, vendar pa povsod prevladuje mnenje, da se morajo pogajanja na vsak način nadaljevati in ne sme se opustiti noben poizkus, ki bi zamogel rešiti sedanji vedno neznošnejši položaj. Kljub temu, da prva nemška ponudba ni napravila dobrega vtisa, se mora pričeto delo na tem polju nadaljevati.

Pariz, 15. maja. (Izv.) Vsi jutranji listi se bavijo z angleškimi in italijanskimi odgovori na nemške ponudbe. Vsi komentariji soglašajo v tem, da odgovori obeh držav v marsičem odobravata francosko politiko.

Sport.

Tennis sekcija ISSK Maribor. Članom teniške sekcije se naznanja, da je igrališče pripravljeno za igro in se oni člani, ki so se že prijavili, lahko poslužujejo prostora. Da bo razdelba najprijetnejših ur mogoča se pozivljejo vsi stari in novi interesenti, da se čim prej prijavijo. Pogoji so sledeči: Kdor se prijavi je obvezen plačevati članarino za celo sezono t. j. vstevši od aprila do septembra. Mesečina znaša 50 Din. Novi člani (ki v prejšnjih sezijah niso še plačevali teniške prispevke) plačajo enkratno pristopnino Din. 100, ki se v prihodnjih sezijah ne plača več. Dijaki in dijakinje plačajo polovične prispevke. Klub za te prispevke vzdržuje prostor, da na razpolago

garderobo, igrališčno opremo in žoge ter plača pobiralca žog. Pletenko in obutev si mora vsak igralec preskrbeti sam. Ker je naval na igrališče med 17. in 20. uro največji, se oddeli vsakemu igralcu oz. skupini v navedenem času na teden 3 ure. Ostali čas in cela nedelja je na prosto razpolago igralcem. Kdor želi v času od 17. do 20. ure več igralnih ur mora plačati večji mesečni prispevek i. s. za vsake začete tri ure še po Din. 50. Pristop v teniško sekcijo je odprt le onim, ki so člani ISSK Maribor (članarina 3 Din. mesečno). — Načelnik.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Mala oznanila

Knjigovodja za trgovino z lesom se sprejme. Ponudbe pod »Eksport lesa« na upravo »Tabora«. 963 2-1

Stenografinja - tipkarica se sprejme. Plača do 5000 K. Ponudbe pod »Perfektna moč« na upravo. 964 2-1

Klavir za 1500 D na prodaj Vrazova ul. 6-II, Iero. 961

Pes, 5 mesecev star, psica prave velje pasme, noseča, se prode. Zagode, Tržaška cesta 5, Maribor. 966

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog ve no pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20-4

Za birmance! Veliko izbiro gotovih oblek po nizki ceni priporoča J. Veziak, konfekcija, Vetrinjska ul. 17. 909

Proda se postelja iz trdega lesa, cena 200 D in puška trocevska, cena 1400 D. Kopitarjeva ul. 6, pritl. 953 2-2

Modra galica in žveplo

despele. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor
Aleksandrova cesta 35.

Najlepše in najboljše čevlje in nogavice kupite po najnižjih cenah pri sandale. Anici Traun, Maribor, Grajski trg 1. Dom. čevlji.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.) (90)

»Lebel, obleci me takoj.« — je ukazal. —

»Kako, — vaše veličanstvo bi hotelo sedaj na prosto?« —

»Obleci me takoj, ti pravim. — In potem me bodeš spremljal. — S teboj se pač nimam ničesar bati.« —

Lebel je pogledal na uro, — bilo je pol jednadstih. — Tiho je začel oblačiti kralja. —

Ludvik XV., katerega si večkrat predstavljamo podobnega Francu I., le bolj rafiniranega, ali ravno tako podyzetnega, — ni bil ne pogumen, ne hraber. —

Živel je one štiri dni ter navidezno se spoprijaznil z ubogo Marijo Leczinsko, prav po meščansko v skrbeh radi posledic, ki bi utegnili imeti rop gospe d' Etiolesa. —

Vsak hip si je ponavljal, da hoče v svojo malo hišico, vsaj pri belem dnevu pozdraviti ono, ki jo vroče ljubi, posebno še vsled skrivnosti in tajnosti, kateri je bila podrejena njegova nova ljubezen. —

Listek, katerega je bil prebral, pa je slednjič vžgal plamen. —

Kakor vsi slabotni, ki se konečno, ko jim strah ne pomaga, silno vržejo v zapreke in ovire, tudi Ludvik XV. ni mogel več obstati in odlaševati. —

Če ni takoj šel v malo hišico, je bil na tem kriv le Lebel, ki ga je tako počasi oblačil. — Malo je manjkalo do polnoči, ko je bil šele kralj gotov, — in hotelo se je dobrih dvajset minut do hišice. —

Razburjen, z vneto glavo in vročo krvjo je konečno stopal po širokih stopnicah gradu, — odšel na prosto, sprem-

ljan od služabnika Lebelna, ki je pri stražah ponavljal dnevno geslo in hitel proti hišici. —

Kaj je pa v teh štirih dneh delal vitez d' Assas? —

Zbudil se je po oni večerji, ki je bila tako bogato zalita z burgundcem po onih sanjah iz »lisoč in jedne noči« — precej kasno in se začudil kraju. —

Zdelo se mu je v prvem hipu, da še vedno sanja, — ali pogled na težko možnjo, katero je pustil na mizi, ga je prepričal, da je res vse istinito, kar je doživel in da se pač o ti istinitosti ni imel ravno za pritoževati. —

Pomislil je še, da je druga možnja še v omari in se potrdil v sklepu, da hoče izkoristiti prijazno povabilo gospoda Jakoba v najizdatnejši meri. —

Vstal je, se oblekel v jedno izmed dveh oblek in opazil, da mu izborno stoji. »To se mi je prav hotelo.« — je nadaljeval svoje premišljevanje, »z oficirsko opravilo se pač ne morem nikamor ganiti.«

Ko se je opravil, je hotel cdti. — Za vratni je opazil gostobesednega, prijaznega služabnika, ki mu je bil razkazal stanovanje. —

»Gospod vitez se odpravlja?« — je vprašal. —

»Da, prijatelj, ali pa — je li to morda prepovedano? — Sicer to me ne bi nikakor zadrževalo, vendar le povejte mi.« —

»Nikakor ne prepovedano, — in zakaj bi to pač moglo biti prepovedano, — ali hotel sem vaše blagorodje le prositi, da mi poveste svoje želje glede kosila.« —

»Sanje se vedno nadaljujejo,« — si je mislil d' Assas, a glasno odgovoril: »Napravite kar hočete, dragi... kako vam je ime?« —

»Lubin, — na vašo uslugo, moj gospodar. — In hotel sem tudi svetovati, da se ne bi preveč kazali pri belem dnevu.« —

»Zakaj pač, Lubin?« —

»Ker smatram, da je gospod vitez v nevarnosti, ker mu je moj gospodar ponudil stanovanje.« —

»Ah,« — se je začudil d' Assas in poslušal napeto naslednje besede:

»Da, ker neki vaš prednik je bil čisto na lepem umorjen.« —

»Umorjen? Ne, — tega pa že ne!« —

»Da, moj Bog, prav res tako! Bil je mlad in lep kakor vi, — hraber in ponosen kakor vi! Nekega dne je šel iz hiše — in zvečer so ga prinesli s predrtim srcem. Dve uri potem je izdihnil, — seveda potolažen z verskimi tolažili zadnje ure. — Zvedeli smo potem, da je ubogi revež nekam preveč hodil okoli samotne hiše ljubljene deve in kak ljubosumnež. — mogoče tudi soprog, — ga je spravil iz poti. — Saj razumete? — No, zdi se mi, da je to moja dolžnost, da sem vas opozoril.« —

»Vaš namen je dober, prijatelj, in v zahvalo za vaše ljubeznive nasvete, evo, vzemite dva zlatnika.« —

Ali na veliko presenečenje vitezovo ni služabnik Lubin hotel sprejeti napitnine — daru. — Z nasmehom je povedal, da bi ga gospodar spodil, če bi kaj sprejel, — in da ima celo dolžnost, da napolni možnjo, kadar postane prazna. —

D' Assas je odšel a vendarle precej vznemirjen. —

Lubinove besede so bile uprav podobne njegovemu slučaju, — spreletelo ga je, kajti v služabnikovih besedah se mu je zdela vsebovana grožnja, katere bi mu imela služiti v svarilo. —

Ali za ves svet ne bi bil vitez odjenjal od tega, kar je mislil storiti. In tudi kar tako na lahko bi se ga pač nikdo ne mogel znebiti. —

Sicer pa — če bi ga kdo tudi ubil — kaj za to slednjič, — končano bi bilo vse! Nič več ne bi trpel. —

Šel je tedaj naravnost proti hišici, odločen, da si pridobi vstop, — da poklekne

pred Ivano ter poprositi odpuščanja za one besede, ki ji je vrgel v obraz. —

Sedaj sploh ni več dvomil, da bi ne bila Ivana prav s silo uropana, in spoznal je, da mora biti njegovo nasilje le bolj moralno, ker je morala Ivana tudi v tem podleči kakim silnim grožnjam, kakor na primer pri poroki, — ko je morala vzeti ono strašilo od d' Etiolesa. —

Hitro je korakal, skoraj tekel je, dokler ni zagledal hišo, a tedaj je umeril korake, stopal počasneje, se vstavil pod drevesi, kjer je bil srečal du Barryja. —

Naprej si skoraj ni upal. —

Dvajsetkrat je hotel do vrat in dvajsetkrat se je vstavil. —

Ko se je slednjič opogumil, je odločno stopil k vratom, ter vzdignil kladivo. —

In čakal je, — skoro trepetajoč. —

A vrata so ostala zaprta. —

Odgovora ni bilo! —

V hiši je ostalo vse tiho in mirno. —

Še je potolkel, — večkrat — a zaman. —

Mahoma je zagledal kmeta, ki se je bil vstavil, ter ga gledal, kako je bil po vratih. — Kmctič se je spoštljivo odkril pa rekel:

»Gospod, v tej hiši ne stanuje nobeden. — Zaman trkate. — Že več mesecev hodim mimo vsak dan, ali videl nisem še niti žive duše.« —

D' Assas se je zdrznil. —

Ali je Ivana odpotovala? —

Ali so jo drugam odvedli? —

Ne to je bilo pač neverjetno, nemo goče! — Ali — odprli mu gotovo ne bodo, in če bi vstrajal še pri svojem trkanju, bi pač utegnili privabiti one ljubosumneže, katere je omenjal Lubin. —

Oddaljil se je slednjič in se ves žalosten in obupan vrnil v Reservoirs. —

Cel dan, cel večer je koval načrte za naslednji dan. — Obhodil je bil hišo vse okoli, — opazil mala vratica v zidu in si predstavljal, da bi si pač od tam najlažje prisilil vstop. —

(Dalje prihodnjic.)